

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – experimental research) โดยการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค และการสนับสนุนทางสังคม มาเป็นกรอบแนวคิดในการจัดกิจกรรม การให้ความรู้แก่กลุ่มทดลอง เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคอุจจาระร่วงของมารดา หรือผู้ดูแลเด็กอายุ 0 – 5 ปี ในเขตอำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มละ 32 คน เก็บรวบรวมข้อมูล 2 ครั้ง ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง สรุปผลการวิจัยจากแบบสอบถาม ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ชื่อ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนเด็กอายุ 0 – 5 ปีในครอบครัว เด็กเคยป่วยเป็นโรคอุจจาระร่วงในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมาหรือไม่ ภาวะโภชนาการของเด็ก การได้รับความรู้เรื่องโรคอุจจาระร่วงจากที่ใด

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคอุจจาระร่วง ของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 3 การประเมินอันตรายของโรคอุจจาระร่วง ซึ่งประกอบด้วย

- การรับรู้ความรุนแรงของโรคอุจจาระร่วง
- การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วง

ส่วนที่ 4 การประเมินการเผชิญปัญหาของโรคอุจจาระร่วง ซึ่งประกอบด้วย

- การรับรู้ความสามารถของตนเองในการที่จะปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วง
- การรับรู้ผลลัพธ์จากการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วง

ส่วนที่ 5 การปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วง

1. สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง มี 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ จำนวนกลุ่มละ 32 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มทดลองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 96.9 ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบ เป็นเพศหญิงทั้งหมด กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 - 29 ปี กลุ่มทดลองอายุเฉลี่ยเท่ากับ 37.9 ปี กลุ่มเปรียบเทียบอายุเฉลี่ยเท่ากับ 33.6 ปี กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่จบระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 75.0 และมีอาชีพเกษตรกรกรรม คิดเป็น

ร้อยละ 71.9 กลุ่มทดลองส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 2,800 บาท คิดเป็นร้อยละ 71.9 รายได้เฉลี่ย 7,456 บาทต่อเดือน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 2,800 บาท คิดเป็นร้อยละ 84.4 รายได้เฉลี่ย 7,456 บาทต่อเดือน จำนวนเด็กในครอบครัว กลุ่มทดลองมีเด็กในครอบครัวจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 81.3 กลุ่มเปรียบเทียบมีเด็กในครอบครัวจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 71.9 เด็กเคยป่วยเป็นโรคอุจจาระร่วงในรอบ 3 เดือน กลุ่มทดลองมีเด็กไม่เคยป่วย คิดเป็นร้อยละ 53.1 กลุ่มเปรียบเทียบมีเด็กไม่เคยป่วย คิดเป็นร้อยละ 75.0 ระดับภาวะโภชนาการของเด็ก กลุ่มทดลองส่วนใหญ่เด็กมีภาวะโภชนาการปกติ คิดเป็นร้อยละ 84.4 กลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่เด็กมีภาวะโภชนาการปกติ คิดเป็นร้อยละ 96.5 การได้รับความรู้เรื่อง โรคอุจจาระร่วง ส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคอุจจาระร่วงจากบุคลากรสาธารณสุข หรือ อสม. คิดเป็นร้อยละ 78.1

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคอุจจาระร่วง ของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโรคอุจจาระร่วง ภายในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโรคอุจจาระร่วง มากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติค่า p -value น้อยกว่า .001

และการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโรคอุจจาระร่วง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ ภายหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโรคอุจจาระร่วง มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติค่า p -value น้อยกว่า .001

ส่วนที่ 3 การประเมินอันตรายของโรคอุจจาระร่วง ประกอบด้วย

3.1 การรับรู้ความรุนแรงของโรคอุจจาระร่วง ของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความรุนแรงของโรคอุจจาระร่วง ภายในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความรุนแรงของโรคอุจจาระร่วง มากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติค่า p -value น้อยกว่า .001

และการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความรุนแรงของโรคอุจจาระร่วง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ ภายหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความรุนแรงของโรคอุจจาระร่วง มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติค่า p -value น้อยกว่า .001

3.2 การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วงของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วง ภายในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วงมากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติค่า p -value น้อยกว่า .001

และการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติค่า p -value น้อยกว่า .001

ส่วนที่ 4 การประเมินการเผชิญปัญหาโรคอุจจาระร่วง ซึ่งประกอบด้วย

4.1 การรับรู้ความสามารถของตนเองในการที่จะปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วง ของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองในการที่จะปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วง ภายในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองในการที่จะปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วง มากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติค่า p -value น้อยกว่า .001

และการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองในการที่จะปฏิบัติ เพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองในการที่จะปฏิบัติ เพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วง มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติค่า p -value น้อยกว่า .001

4.2 การรับรู้ผลลัพธ์จากการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วง ของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ผลลัพธ์จากการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วง ภายในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ผลลัพธ์จากการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วง มากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติค่า p -value น้อยกว่า .001

และการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ผลลัพธ์จากการปฏิบัติ เพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลอง พบว่า กลุ่ม

ทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ผลลัพธ์จากการปฏิบัติ เพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติค่า p -value น้อยกว่า .001

ส่วนที่ 5 การปฏิบัติในการป้องกันโรคอุจจาระร่วง ของกลุ่มตัวอย่าง

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโรคอุจจาระร่วง ภายในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโรคอุจจาระร่วง มากกว่าก่อนการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติค่า p -value น้อยกว่า .001

และการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโรคอุจจาระร่วง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ ภายหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโรคอุจจาระร่วง มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติค่า p -value น้อยกว่า .001

2. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ประเด็น ได้แก่ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสุขศึกษา โดยประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค และแนวคิดการสนับสนุนทางสังคม มาเป็นกรอบในการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย การบรรยาย การดูวีซีดี เอกสารแผ่นพับ โปสเตอร์ การเสนอตัวแบบจากผู้ที่เคยป่วยเป็นโรคอุจจาระร่วง การสาธิต และการฝึกปฏิบัติ รวมทั้งการให้คำตอบแทนเป็นแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้กลุ่มทดลองมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการป้องกันโรคอุจจาระร่วงดีขึ้นเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคอุจจาระร่วง การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้ความสามารถตนเอง การรับรู้ผลลัพธ์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วง มากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติค่า p -value < 0.05 แต่ก็ยังพบว่าการรับรู้โอกาสเสี่ยงของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และคิดว่าควรจะนำแนวคิดจากทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค และการสนับสนุนทางสังคมไปประยุกต์ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการให้สุขศึกษา และนำผลที่ได้มาใช้ในการวางแผน และหาแนวทางแก้ไข เพื่อเฝ้าระวังโรคอุจจาระร่วง และโรคอื่นๆที่เป็นปัญหาด้านสาธารณสุขในชุมชนต่อไป

2.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.2.1 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อที่จะได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ มาสนับสนุนหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพราะจากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนความรู้ และการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วง อยู่ในระดับสูง แต่จากรายงานการเฝ้าระวังโรคทางระบาด

วิทยาของจังหวัดขอนแก่น ก็ยังพบว่ามีจำนวนผู้ป่วย และอัตราป่วยโรคอุจจาระร่วงจำนวนมากเช่นกัน

2.2.2 ควรจะขยายระยะเวลาในการวิจัยมากกว่านี้ อย่างน้อย 1 ปี เพื่อจะได้นำข้อมูลมาเปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วย ในแต่ละปี หรือเปรียบเทียบอัตราป่วยย้อนหลังจากปีก่อน ว่าจะลดลงหรือไม่ และจะสามารถนำแนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคและการสนับสนุนทางสังคม มาประยุกต์ใช้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคอุจจาระร่วงของประชาชนได้หรือไม่